

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses probleemsemad nõuded, massibilanss jm oluline info

Ruth Lauk
peaspetsialist
Mahepõllumajanduse ja seemne osakond
20.10.2022

1

Ettekande sisukord

- Õigusaktid
- Probleemsemad taimekasvatuse nõuded
- Massibilanss
- Sertifikaat
- Olulised kuupäevad järgmiseks aastaks

2

Mahepõllumajanduse õigusaktid

- Mahepõllumajanduse põhimõtted ja eeskirjad on kehtestatud EL määrustega, alates 1. jaanuarist 2022 kohaldatakse määrust **(EL) 2018/848**, lisaks mahepõllumajanduse seadus ja selle rakendusaktid.
- Lisaks kehtivad mahepõllumajanduslikele tootjatele teistest õigusaktidest tulenevad horisontaalnõuded.
- **Mahepõllumajanduse nõuete selgitus tootjale 2018**, leiab siit: http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Mahenouete_selgitus_2018.pdf; **Teabeleht**, leiab siit: http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Mahep%C3%B5llumajanduse%20n%C3%B5uete%20muudatused_2022.pdf

3

Probleemsemad taimekasvatuse nõuded

4

Külviseeme (1)

Külviseemnenä peab kasutama:

- **Mahepõllumajanduslikku ja üleminekuaja (2. a. põllu saak)** seemet (taimse paljundusmaterjali andmekogu);
- **Oma toodetud seemet (OTS)** – ei tohi kasutada teise ettevõtte toodetud OTS seemet liikidel, mis kuuluvad sertifitseeritavate taimeliikide loetellu;
- **Sertifitseeritavate taimeliikide loetellu** kuuluvate liikide puhul peab külvideks kasutama sertifitseeritud seemet. Loetelu leiab siit: <https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/taimekasvatuse/seemned#sertifitseeritavate-taimeliikide>

5

Külviseeme (2)

- **Nõusoleku alusel** - kui andmekogus on liigist saada 1 või rohkem sorte tuleb küsida PTA-lt nõusolek **tavapõllumajanduslikult toodetud seemne kasutamiseks.**
- **Üldloa alusel** - kui liik on kantud üldloa nimekirja, siis võib kasutada **tavapõllumajanduslikult toodetud seemet ilma nõusolekuta.**
- 2022. a. toimus andmekogude ühendamise, mille suurim muudatus oli, et **külviseemne kasvatajad peavad küsima vajadusel nõusoleku kõrgpaljundatud tavaseemne (SE, E, C1) kasutamiseks.**

6

Eristatavus tava- ja mahepõllumajanduslikul tootmisel

Eristatavus taimekasvatuseks kasutataval maal, põllutöömasinate kasutamisel ja ladustamisel

- Mahepõllumajanduslikult kasutatav maa peab olema selgelt eristatav mittemahemaast, kas siis **kaitseriba** või muu loodusliku piirdega tee, jõgi, mets jne. Kaitseriba peab kaitsma lubamatute ainete ülekande eest.
- Põllutöömasinate puhastustoimingud fikseeritakse.
- Partiide selge märgistus laos.

7

Väetamine ja taimekaitse

Taimekaitseks ja väetamiseks (sh mikroorganismid) lubatud ainete kasutamine

- Kasutada võib ainult määruse (EL) 2021/1165 lisade I ja II loetletud taimekaitsevahendites sisalduvaid toimeained, väetisi ja mullaomaduste parandajaid.
- PTA kodulehel on mahetootmises kasutamiseks sobiv nimekiri, leiab siit: <https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/taimekasvatus#vaetised-mullaomadu>
- Üleeuroopaline mahepõllumajanduse nõuetele vastav sisendite andmebaas, leiab siit: <https://www.inputs.eu/input-search.html>

8

Umbrohtude tõrje

Umbrohtude tõrjel tuleb kasutada järgnevaid ennetusabinõusid:

- Sobivate liikide ja sortide valik;
- Põldudel kasutatakse sobivat külvikorda;
- Soodustatakse kahjurite looduslike vaenlaste levikut;
- Agrotehnilisi võtteid jm.

9

Arvestuse pidamine

Põlluraamat, raamatupidamisdokumendid

Arvestust peetakse eraldi mahepõllumajandusliku ja üleminekuaja toodangu kohta:

- Ettevõttesse toodud saaduste ja toodete ning nende kasutamise kohta, nt arved, seemne pakendid ja etiketid jm;
- Ettevõttes toodetud ja turustatud saaduste ja toodete kohta – põlluraamat, laoraamat, kuivatipäevik, saatelehed/arved jm;

10

Taimikasvatussaaduste märgistamine (1)

- Mahepõllumajandusele (öko, mahe) viitavalt saab märgistada taimikasvatussaadusi, mis on kasvatatud mahemaal.
- Kui taimikasvatussaadused müüakse viitega mahepõllumajandusele, siis tuleb saatedokumentil (saatelehel) kasutada järelevalveasutuse koodnumbrit (**EE-ÖKO-03** või kontrollasutuse nimi - **PTA**).

11

Taimikasvatussaaduste märgistamine (2)

- Müügipakendi (jaepakendi) märgistamisel on kohustuslik kasutada Euroopa Liidu logo.

12

Rikkumised taimekasvatases 2022. a.

- Külviseemnega seotud rikkumised:
  - ✓ kasutatud on teise ettevõtte sertifitseerimata seemet (liikidel, millele tuleb kasutada sertifitseeritud seemet);
  - ✓ nõusolek küsimata, kui andmekogus on mahedana samal liigil sort olemas;
  - Saatelehtedel/arvetel puudub mahetoodangu nimetuse kõrval järelevalvevasutuse koodnumber EE-ÖKO-03.
  - Ei ole piisavalt kasutatud ennetusabinõusid umbrohtumuse vähendamiseks.
  - Kasutatud on sobimatuid väetisi, taimekaitsevahendeid või mullaomaduste parandajaid.
  - Eristatavuse tagamine põllumaal.

13

Massibilanss, eesmärk, kontrolli iseloom

- Massibilansi kontrolli eesmärk on määrata kindlaks ettevõtja sisendi ja toodangu vaheline tasakaal ning eelkõige mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete **koguste usutavus**. Kontrollitav ajavahemik ja toode valitakse riskipõhiselt.

Aluseks: KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2021/771 artikkel 1

14

Massibilansi käigus fikseeritavad näitajad:

- Sisseostetud toote kogused - ostu arved;
- Ladustatud toote kogused - laoraamat;
- Välja müüdnud toote kogused - müügi arved/saatelehed;
- Ostetud ja käitlemata edasimüüdnud toote kogused - arved;
- Jooksva aastal saadud toote saagikus - põlluraamat;
- Eelmisel aastal saadud toote saagikus - põlluraamat, esitatud mahetoodangu andmed;
- Mahepõllumajanduslikud või üleminekuaja tooted, mida müüakse turul mittemahepõllumajanduslikena - arved/saatelehed.

15

Sertifikaat

- Mahepõllumajanduslike ettevõtete sertifikaatide andmebaas - TRACES – **sertifikaat.**
- Mahepõllumajanduse tootjate register - registriandmete väljavõte (põldude loetelu).
- PTA kodulehel on mõlemad registrid leitavad aadressilt: <https://pta.agri.ee/riiklikud-registrid-ja-andmekogud#mahe>

16

Olulised kuupäevad järgmiseks aastaks

- 01. veebruariks 2023. a. esitada **mahe**toodangu andmed ja **mahe**loomade arv seisuga 31.12.2022. a.
- 10.03 – 15.06 mahepõllumajandusliku **tootmisega jätkamise taotluse esitamine** dokumendivormiga 'Ettevõtte tunnustamise taotlemine või jätkamine'.
Taotluse esitamisega makstakse riigilõiv.

17

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Täna tähelepanu eest!

Ruth Lauk
ruth.lauk@pta.agri.ee

18